

Hoofdstuk 1

CHECK JE TUIN-TARGETS!

Je begint nu aan een groene reis, vergezeld door allerlei planten en dieren. Maar voordat je de eerste stap zet, is het goed om stil te staan bij wat je eigenlijk wilt én kunt!

Elke 'groene ruimte' is leuk. Het maakt niet uit of je een grote of kleine tuin hebt, een balkon of dakterras, een geveltuintje of alleen een plantenbak buiten. Ga maar na: je hebt opeens een stukje natuur vlakbij, helemaal van jou. Je krijgt zomaar gratis bloemen, kruiden of groenten. Misschien is jouw groene ruimte lekker koel en beschaduwd: wat wil je 's zomers nog meer! Of is het er juist zonnig en warm, zodat er je al in het vroege voorjaar en tot laat in de herfst van kunt genieten. Elke groene plek is gemaakt voor relaxen: een kopje thee in je tuin, even 'loungen' op je balkon of kletsen met vrienden bij de stokrozen voor je huis. En iedere groene plek kun je zo inrichten, dat niet alleen jij, maar ook planten, bijen, vlinders en vogels er het naar hun zin hebben.

OVERAL IS GOED

Er is in tuinkringen altijd veel te doen over 'de juiste' grond of de 'ideale' ligging. Vergeet dat. Iedere grondsoort en standplaats heeft voor- en nadelen: sommige planten doen het er absoluut niet, andere gedijen op die plek juist uitstekend. Gelukkig doen veel planten helemaal niet zo moeilijk, zeker

VOORBEELD BALKON

MARGRIET: Ik heb een langgerekt balkon van ca. 5 m² op de 3^e etage van een flat. 's Ochtends, tot ca. 12 uur zon, daarna schaduw. Het kan er heerlijk waaien. Ik werk fulltime, kan en wil er 's avonds en in het weekend wel wat tijd aan besteden, maar geen hele dag. Ik vind een beetje forse bladplanten en misschien een klimplant wel leuk, met de hele zomer door bloemen. Ik wil ook wat mediterrane of tropische planten voor het vakantiegevoel, zoals een palm. Ik wil geen bakken geld spenderen, maar heb

Hoofdstuk 2

BUZZ-BABY'S EN VREETZAKKEN

VISSERS

En dan heb je nog reigers. Die zijn echt dol op goudvissen en andere vijvervis. Langzaam zwemmende, goed zichtbare snoepjes die in een vijver ook niet kunnen ontsnappen! Geef ze eens ongelijk. Maar wat kun je eraan doen als jouw vissen in hoog tempo in een reigermaag verdwijnen? Een net over je vijver is een lelijk gezicht, bovendien kunnen er libellen, vlinders en vogels in blijven hangen. Schrikdraad langs de kant is ook niet erg fraai en riskant voor andere dieren. Maar reigers hebben een territorium. Als er een andere reiger bij je vijver staat, zullen ze hun heil ergens anders zoeken. Kunstreigers zijn er genoeg, ook mooie. Maar reigers zijn niet achterlijk: verplaatst je nepreiger regelmatig, anders trappen ze er niet meer in en staan ze zelfs broederlijk naast je nepperd te vissen. Wat ook helpt: spiegelende bollen, 'heksenbollen', laten drijven in je vijver. Reigers vinden de reflecties eng.

Maar ook reigers zijn onmisbare wilde dieren. Ze eten muizen, grote insecten als sprinkhanen en houden ook nog eens de Amerikaanse rivierkreeftjes in toom. Dat zijn zogenaamde 'invasieve exoten', dieren die hier niet thuishoren. Amerikaanse rivierkreeften graven onder andere gaten in oevers, vervuilen het water en knagen waterplanten weg, allemaal schadelijk voor vissen en andere inheemse waterbewoners. Dus als het 's winters hard vriest, en alleen jouw vijver is nog open: gun die reiger dan een visje. Reigers hebben het heel moeilijk in strenge winters.

BEWONERS MET EEN VACHT

Als je het geluk hebt om een eekhoorn, egel of misschien een wild konijntje in je tuin te zien, vind je dat fantastisch. Maar mollen, muizen, ratten en

Jeneverbesstruiken of -bomen groeien heel langzaam en worden maximaal een meter of 7 hoog, maar er zijn ook laagblijvende varianten. Ze doen het prima in een droge, zonnige, zanderige tuin. Met wind hebben ze ook geen probleem. Jeneverbessen zijn overigens officieel beschermd. Sleedoorn is een flinke, stekelige struik voor wat beschuttere, iets vochtige plekken. In een grote tuin kun je hem ook als haag gebruiken, ideaal als nestplek voor vogels. Sleedoorn bloeit uitbundig in het vroege voorjaar en trekt dan vooral vlinders. Het is ook een waardplant voor zeldzame vlinders, zoals de koningspage, sleedoornpage en pruimenpage. De bessen in het najaar zijn prachtig oranje.

Maar er is nog een kaper op de kust: de spinselmot, een kleine witte nachtvlinder. In de late lente kan je sleedoorn daardoor overdekt zijn met spookachtige Halloween-spinsels, vol met minirupsjes, ook appel- en perenbomen zijn er gevoelig voor. Laat ze gewoon zitten. De struik gaat er niet dood van en de rupsen zijn niet schadelijk voor andere rupsen of voor mensen, zoals de spinsels van de eikenprocessierups. En al die rupsjes zijn fantastisch krachtvoer voor hongerige jonge vogels zoals meesjes en merels...

ROZENBOTTEL-LIJSTERBESJAM (CA. 2 KLEINE POTTEN)

JAM VOOR VOLWASSENEN: MET EEN TIKJE BITTER!

Doe 200 gram gewassen lijsterbessen zonder steeltjes en 250 gram gewassen rozenbottels zonder kroontje of steeltje in een pan. Voeg water toe tot ze net onderstaan. Kook ze in circa vijftien minuten zacht en wrijf ze door een draaizeef (of maak ze fijn in de keukenmachine: haal dan van tevoren de pitjes uit de bottels).

Doe de bessenpulp terug in de pan, roer er 400 gram geleisuiker door, breng aan de kook en kook al roerend zo'n vier minuten door. Schep in absoluut schone potjes (afwasma- chine hoogste stand), veeg de rand af met een schone, vochtige doek en draai de deksels erop. Zet de potten het eerste kwartiertje op hun kop.

STAARTJE: PRAAT MET JE BUREN!

Meestal heb je een tuin niet alleen, op sommige bofferds na. Want je hebt buren! En die hoeven helemaal niet zo blij te zijn met overhangende klimop en vlier, een ruige ligusterhaag, hoge wilgen, zevenblad dat onder de schutting doorpiept, zwermen kwetterende mussen, kwakende kikkers, overwaaiend paardenbloempluis of wat er verder nog meer in je tuin groeit, bloeit en leeft. Dus praat met je buren! Leg uit wat je aan het doen bent, en waarom. Bespreek je plannen: als jij een heg in plaats van een schutting wilt, zul je dat toch echt samen moeten doen. Promoot bijvoorbeeld een bloeiende heg met egelantier, hazelaar, liguster, meidoorn, Gelderse roos of vlinderstruik. Dat ziet er prachtig uit, veel mooier dan een schutting of coniferenhaag. Wie het moet onderhouden? In principe is één keer per jaar bij snoeien genoeg, maar daar moet je ook samen uit kunnen komen. Als je buren toch liever een stevige afscheiding willen, kun je misschien begroeiing suggereren zoals klimop of *clematis*. En pleit vooral voor een egeldoorgang. Die hoeft niet groot te zijn, maatje kattenluik is echt genoeg.

Luister ook goed naar wat zij willen. Misschien kun je die klimop best wat binnen de perken houden, het ontsnappende zevenblad in de soep doen en de wilgen knotten. Zoek compromissen!

